

ב"ה

פרשת במדבר

וארשתיך לי לעולם
(מתוך הפטרה)

אופן ההנהגה בענייני אישות משפיעים גם על אומות העולם

כתב הרמב"ם בסיום ספר זמנים - "גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם, שנאמר ^[1] דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

וצריך להבין: התורה - היא למעלה מהעולם, וגם לאחר שירדה לעולם ניתנה לישראל בלבד, כמו שכתוב ^[2] "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", ואמרו חכמינו זכרונם לברכה ^[3] "אל תאמר מורשה אלא מאורסה", שהתורה היא "מאורסה" לישראל, ענין של קידושין, ש"אסר לה אכולי עלמא כהקדש" ^[4], ועד ש"גוי שעוסק בתורה (לא ב"מצוות דידהו") חייב מיתה" ^[5]. ומהו הפירוש ש"כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם", לא רק בשביל ישראל בלבד, אלא בשביל כל העולם, גם בני נח!?

...ויש לומר הביאור בזה: אף על פי שהתורה ניתנה לישראל דוקא, מכל מקום, החידוש שנעשה במתן תורה – ביטול הגזירה שעליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים ^[6] - פעל בכל העולם כולו, במציאותם של ה"תחתונים", כולל גם בנוגע לבני נח (מלבד מה שניתוסף ב"מצוות דידהו" שצריכים לקייםם "מפני שצוה הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו כו" ^[7]).

...ובהמשך לסיום ספר זמנים בפעולת התורה בעולם (לא רק בישראל) – מתחיל הרמב"ם ספר נשים: "קודם מתן תורה, היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכניסה לביתו ובועלה בינו לבין עצמו, ותהיה לו לאשה. כיון שניתנה תורה, נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחילה בפני עדים, ואחר כך תהיה לו לאשה: שנאמר "כי ייקח איש אשה ובא אליה".

ועל דרך זה כותב בהלכה שלאחרי זה^[8] קודם מתן תורה, היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא נותן לה שכרה, ובוכל אותה על אם הדרך והולך לו; וזו היא הנקראת קדשה. משניתנה התורה, נאסרה הקדשה שנאמר^[9] "לא תהיה קדשה, מבנות ישראל".

וצריך להבין: למאי נפקא מינה בספר של הלכות כיצד היתה ההנהגה "קודם מתן תורה"!?

...ויש לומר הביאור בזה: הטעם הפשוט להקדמת אופי ההנהגה שהיה "קודם מתן תורה", הוא - כדי להדגיש יותר העילוי והחידוש שנעשה בענין הקידושין על ידי מתן תורה, על ידי זה שיודעים כיצד היתה ההנהגה "קודם מתן תורה".

...ונוסף על הטעם הפשוט הנזכר לעיל, יש לומר, שגם בענין זה מודגשת פעולת התורה בעולם - בהמשך למה שכתב הרמב"ם בסיום ספר זמנים ש"כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם".

כשם שהחידוש דנתינת התורה לישראל פועל גם אצל בני נח ובכל העולם, כן הוא בנוגע להחידוש דמתן תורה בעניני אישות, שפועל גם אצל בני נח, כי, אף על פי שהדין דקידושין אינו אלא בישראל, ואילו אצל אומות העולם ההנהגה היא כמו "קודם מתן תורה", מכל מקום, כשבני נח רואים אופן ההנהגה דישראל [ש"אתה בחרתנו מכל העמים"] בעניני אישות, הן בנוגע לענין הקידושין, והן בנוגע לאיסור דקדשה - הרי זה פועל במדה מסויימת גם על אופן ההנהגה דאומות העולם.

ויש להוסיף, שהקשר והשייכות דסיום ספר זמנים והתחלת ספר נשים הוא (לא רק בכללות הענין דפעולת התורה בעולם, אלא) גם בענין הפרטי ד"שלום" - הן בנוגע לה"שלום שבין איש לאשתו" (כמו שכתב בסיום ספר זמנים ש"נר ביתו קודם משום שלום ביתו"), והן בנוגע "לעשות שלום בעולם":

בדין דקידושין מודגשת מעלת השלום בין איש לאשתו - כי, על ידי הקידושין נעשה קשר חזק יותר בין האיש והאשה.

וההסברה בזה - בפשטות: כש"היה אדם פוגע אשה בשוק" ותיכף ומיד "מכניסה לתוך ביתו כו'" (קודם מתן תורה) - היה גם יכול לשלחה מביתו (היפך השלום בין איש לאשתו) תיכף ומיד כשירצה, כלומר, שאין ביניהם קשר קיים וחזק, כי אם, באופן ש"בן לילה היה ובן לילה אבד"^[10].

מה שאין כן לאחרי מתן תורה – כיון שאינו מכניסה לביתו תיכף ומיד כשפוגע בה, אלא רק לאחרי ההקדמה ש"יקנה אותה תחלה בפני עדים" – מובן, שיש לזה קיום ותוקף גדול יותר, ולכן, אינו יכול לשלחה מביתו תיכף ומיד כשירצה, אלא (כפי שממשיך בהלכה שלאחרי זה^[11]) "אם רצה לגרש צריכה גט", היינו, שיש צורך בפעולה מיוחדת של נתינת "ספר כריתות"^[12], "דבר הכורת בינו לבינה"^[13].

ועד כדי כך, שאפילו מצא בה ערות דבר", דבר איסור - לא נפסק הקשר שביניהם בדרך ממילא, כי אם, לאחרי נתינת גט, ככל התנאים וריבוי פרטי הדינים הקשורים לנתינת גט (שיתבארו בהלכות גירושין שלאחרי זה).

וכל זה – בגלל גודל מעלת השלום שבין איש לאשתו, כפי שסיים הרמב"ם ספר זמנים בביאור גודל המעלה דשלום ביתו, ועד ש"השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו", ומסיים "גדול השלום שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם".

ובדין האיסור ד"קדשה" מודגשת מעלת השלום בעולם – כמו שכתב הרמב"ם בספרו מורה נבוכים^[14] בביאור טעמי האיסור ד"קדשה", שיש בזה תועלת גדולה מאוד והיא מניעת הנזקים, כי אילו היתה הקדשה מותרת, כי אז היו פונים לאשה אחת מספר גברים בזמן אחר באופן מקרי, ובהכרח יתקוטטו, ובמקרים רבים יהרגו זה את זה או יהרגו כו", היינו, שאיסור קדשה הוא (גם) כדי שיהיה שלום בעולם.

...וכאמור – שבענין זה מודגשת גם כללות הפעולה דתורה בעולם, שהנהגתם של ישראל בעניני אישות, הן בנוגע לשלום בין איש לאשתו (בדין דקידושין), והן בנוגע לשלום בעולם (בדין איסור הקדשה), פועלת במדה מסויימת גם אצל אומות העולם.

על פי זה יש לבאר גם הלימוד וההוראה בעבודת האדם – "לתקן הדעות"^[15]: לכל לראש – בנוגע להשתדלות לפעול על אומות העולם שיתוסף אצלם בכל עניני צדק ויושר, בהתאם לכך ש"כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם", כאמור, שהחידוש דמתן תורה פועל גם בכל העולם, שגם אצל אומות העולם נעשה מצב נעלה יותר כו'.

קטע משיחת ש"פ תשא, כ' אדר, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ט ע' 366

- [\[1\]](#) משלי ג, יז.
- [\[2\]](#) דברים לג, ד.
- [\[3\]](#) פסחים מט, ב.
- [\[4\]](#) קידושין ב, רע"ב.
- [\[5\]](#) סנהדרין נט, א.
- [\[6\]](#) תמחומא וארא טו.
- [\[7\]](#) רמב"ם הלכות מלכים ספ"ח.
- [\[8\]](#) הלכה ד.
- [\[9\]](#) דברים כג, יח.
- [\[10\]](#) יונה ד, י.
- [\[11\]](#) הלכה ג.
- [\[12\]](#) דברים כד, א.
- [\[13\]](#) רמב"ם הלכות גירושים א, ג.
- [\[14\]](#) ח"ג פמ"ט.
- [\[15\]](#) רמב"ם הלכות תמורה בסופן.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צבייה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה